

Z OBSAHU	Začínat od eucharistie. Promluva Benedikta XVI.	04
	Lukáš podle evangelia. Z cyklu Církev vítězná	07
	Čínský taoismus. Nauka o Tao z pohledu katolické teologie	08
	Sdílet křesťanské hodnoty s nevěřícími. Rozhovor s Pavlem Marešem	10

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého opata Bernarda (1090–1153)

Je řečeno: *Na počátku bylo Slovo*. Už vyvěrá pramen, ale zatím jenom sám v sobě. Potom se praví: *A to Slovo bylo u Boha*, přebývalo tedy v nepřístupném světle. Bůh sice říkal už od počátku: *Co zamýšlím, je pro vaši spásu, a ne pro utrpení*. Ale tvé myšlenky jsou v tobě skryté, a my nevíme, co zamýšlíš. *Neboť kdo pochopí myšlení Páně? Kdo mu byl rádcem?*

Sestoupila tedy na svět myšlenka spásy a uskutečnila se v díle spásy: *Slovo se stalo tělem* a už přebývá mezi námi. Přebývá skutečně vírou v našich srdcích, přebývá v naší paměti, přebývá v myšlení a sestupuje až do naší představivosti. *Neboť co by si byl dříve mohl představovat člověk o Bohu, leda že by si v svém srdci vytvořil modlu? Bůh byl nepochopitelný a nepřístupný, neviditelný a zcela nepředstavitelný. Ale nyní chtěl, abychom ho chápali a viděli a mohli si ho představit.*

Ale ptáš se, jak? Takto: jak leží v jeslích, odpočívá na klíně Panny Marie, káže na hoře, bdí v noci na modlitbách; nebo jak visí na kříži, je smrtelně bledý a umírá, sestupuje mezi mrtvé jako jejich svrchovaný Pán; nebo jak třetí den vstává z mrtvých a ukazuje apoštolům místa po hřebech jako známky vítězství, a nakonec vystupuje před jejich zraky do nebe.

Na které z těch tajemství by se nemělo s opravdovou láskou a zbožností myslet? Myslím-li na kterékoli z nich, myslím na Boha a je v tom ve všem ten, který je můj Bůh. Je tedy moudré rozjímat o těchto tajemstvích, jak jsem řekl, a soudím, že jedná prozřavě, kdo si připomíná jejich sladkost; podobá se té, kterou v jádrech svých plodů hojně vydal prut Áronův. Maria ji čerpala z nebeských zřidel a hojně ji přelévá na nás.

Neznámý vlámský mistr: Svatá Rodina (1490–1505). Foto: www.csvfblog.org

Budoucnost lidstva závisí na rodině!

K třicátému výročí *Familiaris consortio*

Jako reakce na impuls biskupské synody o rodině v září a říjnu 1980 napsal blahoslavený Jan Pavel II. apoštolskou adhortaci *Familiaris consortio* „O úkolech křesťanské rodiny v současném světě“.

Dokument popisuje situaci rodiny v tehdejší době, učí o manželství v Božím plánu, popisuje úkoly křesťanské rodiny a píše o potřebě pastorační rodiny, především těch v těžkých podmínkách. Zdůrazňuje klíčovou roli zdravého manželství a zdravé rodiny – „domácí církve“ pro stabilitu Církve a celé společnosti.

Dokument se zabývá různými útoky proti stabilitě rodin; zvláštní důraz

je však kladen na otázky regulace početí a rozvodů. Papež potvrzuje učení Církve, zejména v *Humanae vitae*: mezi praxí antikoncepce a přirozených metod je „větší a hlubší“ rozdíl, „než se obvykle myslí, neboť je spjat se dvěma vzájemně se vylučujícími představami o osobě a lidské sexualitě“ (32). Žádá o „rozsáhlejší, rozhodnější úsilí, aby byly poznávány, ceněny a používány přirozené metody regulace plodnosti.“

Dokument pečlivě reflektuje vznik různých forem sexuálního spojení mimo manželství, rozpad manželství

Dokončení na str. 2

Foto: TS ČBK

Nový apoštolský nuncius pro Českou republiku

Papež Benedikt XVI. dne 15. září 2011 jmenoval nového apoštolského nuncia pro Českou republiku Mons. Giuseppe Leanza, titulárního arcibiskupa lilibejského.

Mons. Giuseppe Leanza se narodil 2. ledna 1943 v italském městě Cesarò. Na kněze byl vysvěcen 17. července 1966 a byl inkardinován do diecéze Patti. V roce 1970 začal studovat na Papežské církevní akademii v Římě. V roce 1972 získal doktorát z kanonického práva a vstoupil do diplomatických služeb Svatého stolce. Následně působil na nunciaturách v Paraguayi, Ugandě a Spojených státech amerických. Od roku 1984 pracoval v Sekci pro vztahy se státy na Státním sekretariátu papežské kurie.

Dne 22. září 1990 přijal z rukou kardinála Casaroliho biskupské svěcení a byl jmenován titulárním arcibiskupem lilibejským. Dne 3. července 1990 se stal apoštolským nunciem na Haiti. Dne 4. června 1991 byl jmenován apoštolským nunciem v Zambii a Malawi. Dne 29. dubna 1999 byl ustanoven apoštolským nunciem pro Bosnu a Hercegovinu a 15. května 2002 rovněž pro Slovinsko a Makedonii. Od 22. února 2003 pak působil jako apoštolský nuncius v Bulharsku a od 22. února 2008 v Irsku.

Mons. Leanza hovoří italsky, francouzsky, anglicky a španělsky.

TS ČBK

Dokončení ze str. 1

a vznik nových vztahů, i mezi katolíky (79–84). Tento vývoj umožnilo samozřejmě též široké užívání antikoncepce.

V závěru dokumentu (86) papež prohlašuje: **Budoucnost lidstva závisí na rodině!** Jinak řečeno: zdraví a *sama budoucí existence společnosti* jsou podmíněny stavem rodiny a manželství. Na pozadí toho se ptám: Jaká je situace rodiny dnes, o třicet let později?

Užívání antikoncepce se rozšířilo a stabilita manželství klesla. Přibýly i další útoky proti rodině. V roce 1981 byl fenomén dítěte ze zkumavky bizarní kuriozitou, dnes je společností přijímanou samozřejmostí – dítě podle vlastních představ, jako zboží na objednávku. Staří, nemocní a postižení žijí pod rostoucí hrozbou eutanazie. Sám koncept manželství jako celoživotního spojení jednoho muže a jedné ženy je zpochybňován hnutím pro uznání homosexuálních vztahů jako manželství. V budoucnosti můžeme očekávat třeba žádosti o uznání polygamie, polyamorie a skupinového spoluzítí. To je cesta k zničení manželství a rodiny vůbec.

Aktivita Církve (kléru a laiků) neodpovídá naléhavosti situace v oblasti rodiny a manželství. Různé laické organizace dělají, co mohou, ale to, co dělají, nestačí. Zkušenosti ukazují, hlavně na úrovni farností, že rozhodující pro zdar práce je podpora kněze. A biskup ho může k tomu inspirovat. Žádost Jana Pavla II. o „rozsáhlejší, rozhodnější úsilí“ je v celé problematice rodiny stále velmi relevantní a naléhavá.

Mgr. David Prentis
prezident Ligy pár páru ČR

Biskupové vedou věřící k účasti na Kristově kněžství

Svatý otec přijal dne 15. září na nádvoří letní papežské rezidence asi 150 nově jmenovaných biskupů, kteří se účastnili formačního setkání, organizovaného Kongregací pro biskupy. Papež ve své promluvě připomněl, že tato formace spojená s poutí k hrobu svatého Petra má již desetiletou tradici a koná se v souladu s posynodální apoštolskou exhortací *Pastores gregis* (č. 24).

K vnitřnímu aspektu obnoveného vyznání víry nad hrobem prvních apoštolů náleží také citový zážitek bratrského společenství, zdůraznil Benedikt XVI. a vyzval biskupy, aby usilovali o pěstování přátelských vztahů mezi sebou i s kněžími svých diecézí. Svátý otec se poté zaměřil na důležité hledisko biskupského úřadu, jímž je přijetí charismat budujících církevní společenství:

„Základní dar, který jste povoláni udržovat ve věřících, svěřených do vaší péče, je božské synovství, jež je účastí každého člověka na trojičním společenství. Křest, jímž se lidé stávají Božími dětmi a členy Církve, je kořenem a zdrojem všech dalších charismat. Vaší posvěcující službou vychováváte věřící ke stále intenzivnější účasti na Kristově prorockém, královském a kněžském úřadě a pomáháte jim aktivně a spoluzodpovědně budovat Církev díky darům, kterých se jim dostalo od Boha. Je nutné mít na zřeteli, že dary Ducha, ať již jsou mimořádné, nebo prosté a skrovné, byly vždy dány k povznesení každého člověka.“

Svatý otec biskupy vyzval, aby přijímali charismata s vděčností, naučili se je rozlišovat, posuzovat a třídit. Tento úkol svěřený biskupům však vyžaduje pečlivou péči o vlastní duchovní život, připomněl papež, a vybídl biskupy, aby osobní modlitbu doprovázeli meditací Božího slova, studiem a potřebným odpočinkem.

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Diskriminace křesťanů definována jako humanitární krizová situace

Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) uspořádala z podnětu Massima Introvigneho, zástupce OBSE pro otázky rasismu, xenofobie a diskriminace křesťanů, v pondělí 12. září v Římě setkání na vrcholné úrovni pod titulem „Prevence a reakce na protikřesťanské násilné incidenty a zločiny“. Obdobný summit o problematice antisemitismu se konal letos v Praze a další, věnovaný diskriminaci muslimů, proběhne ve Vídni.

Setkání se účastnilo rekordních 170 delegátů z 56 členských zemí OBSE a padesát nevládních organizací. Konferenci zahájil sekretář pro vztahy se státy, arcibiskup Dominik Mamberti, a dále na ní vystoupili metropolita Hilarion z Moskevského patriarchátu a vrcholní představitelé OBSE.

Arcibiskup Mamberti v úvodním projevu připomněl, že svobodu vyznání nelze zredukovat na pouhou svobodu náboženských obřadů. Postmoderní společnost se snaží vyhostit náboženství do okrajové privátní sféry, zatímco náboženská svoboda zahrnuje i „právo na modlitbu, výchovu, konverzi, přínos politickému dění a plnou účast na veřejném životě společnosti“.

Mons. Mamberti připomněl slova Benedikta XVI. u příležitosti letošního Světového dne míru, podle nichž jsou „křesťané kvůli své víře v současné době nejpronásledovanějším uskupením“. Právě tato skutečnost podnítila účastníky setkání, aby vůbec poprvé na mezinárodní úrovni podali žádost o právní definici násilných protikřesťanských činů a definovali je jako humanitární krizovou situaci.

Většina protikřesťanských motivovaných činů se doposud odehrávala v afrických a asijských nečlenských zemích OBSE, avšak nyní se jejich počet zvyšuje i v Evropě, Severní Americe a střední Asii. Od zesměšňování církve v některých západních médiích vede jen krátká cesta k napadání kněží, řeholníků i pouličních kazatelů, ničení kostelů a hřbitovů. Účastníci konference si připomněli zavražděnou italskou řeholnici Lauru Mainettiovou (1939–2000), která se stala obětí tří dívek zmanipulovaných protikatolickou propagandou na internetu. Vyslechli rovněž statistiku francouzské policie, podle níž je ve Francii obden zdevastován katolický kostel nebo hřbitov. Zdánlivá vandalská gesta stále častěji doprovázejí protikatolické slogany a nápisy. Důležitým plodem římského summitu OBSE tudíž je, že se poprvé na mezinárodní úrovni upozornuje na diskriminaci křesťanů v kontextu „křesťanského“ Západu.

Ra Vat

Křesťané otevírají nové školy, aby dostali chlapce z vlivu teroristů

„Nadace Masihi“, která hájí práva pákistánských křesťanů a pracuje pro společenský a kulturní rozvoj celé společnosti, se zaměřuje na vzdělávací systém: ten je klíčem ke změně postojů ve společnosti. Nové školy otevřela např. v Quettě (Balúčistán), kde je hustota teroristických útoků vysoká, a v křesťanském ghettu v Islámábádu. Cílem jejich úsilí je „vzít půdu islamistickým a teroristickým skupinám, které manipulují s dětskou myslí, orientují děti k radikalismu a mění je v sebevražedné atentátníky“.

Prostředky pro budování škol získává cestou „adopce učitelů“. Dárci přispívají tak, že platí učitele, kteří chtějí vzdělávat děti, jež jsou jinak odsouzeny k chudobě, ignoranci a analfabetismu. Školu v Quettu navštěvuje 450 křesťanských i muslimských chlapců. V tomto prostředí se děti učí lidským hodnotám, vzájemnému respektu a nedotknutelnosti lidské osoby, koexistenci a míru.

Nadace působí také v Nepálu, v Indii a jinde. Její zakladatel a ředitel je protestantský pastor, rodilý Pákistánec.

Fides

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

SLOVO KNĚZE

Václav jezdil po všech hradech, když se tam slavil svátek kostela. Vešel i do hradu Boleslavova, v neděli na svátek Kosmy a Damiána. Když vyslechl Mši, chystal se, že se vrátí domů do Prahy. Ale Boleslav jej s podlým úmyslem zadržel a řekl: „Proč bys odcházel, bratře?“ A Václav bratrovo pozvání neodmítl. Když pak nastalo ráno, zvonili na jitřní. A Václav uslyšev zvon řekl: „Chvála tobě, Pane, žes mi dal dočkat se tohoto jitra.“ A vstal a šel na jitřní. Hned v bráně jej dostihl Boleslav. Václav se na něj ohlédl a řekl: „Bratře, včeras nám byl dobrým služebníkem.“ Boleslavovi se však k uchu skloukl ďábel a rozvrátil jeho srdce. Boleslav vytasil meč a odpověděl: „Teď ti chci být ještě lepším.“ A když to řekl, udeřil jej mečem po hlavě...“

Úryvek z první staroslověnské legendy o svatém Knížeti zpřítomňuje událost tak zásadní pro náš národ. Jak se podobá zradě Jidáše, jednoho z Dvanácti, vůči Ježíšovi. Jidáš i Boleslav řešili danou situaci a domnívali se, že jednájí pro nějaké „dobro“. Jak se mylili. Předně v tom, že k žádnému dobru nevede cesta skrze vnitřně zlé, odporné skutky. A pak v tom, co je vlastně skutečné dobro.

Dobrem není nějaká osobní či politická výhoda na úkor druhých. Skutečně dobré je nacházení a naplňování Boží vůle. Je to život ve shodě s přirozeným zákonem a hodnotami evangelia. Život proniknutý láskou k Bohu a k bližnímu.

Pán ve své všemohoucnosti a nezměrné lásce dovede i důsledky lidských zločinů obrátit v nějaké vyšší dobro. Ježíš byl za pomoci Jidášovy zraedy zatčen a ukřižován, ale jeho Obětí vykupuje lidstvo. Boleslavův útok vedl ke smrti knížete Václava. Václavův svatý život korunovaný mučednictvím je však stálým majákem, ukazujícím správnou cestu v temnotách a bouřích, jež zachvacují naši vlast.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců*

ZAČÍNAT OD EUCHARISTIE

Promluva Benedikta XVI. na závěr Eucharistického kongresu v Anconě

Ve dnech 3.–11. září se v italské Anconě konal 25. národní eucharistický kongres. V homilii při závěrečné liturgii hovořil Svatý otec o eucharistické spiritualitě jako základním rozměru křesťanského života.

Drazí bratři a sestry!
Před šesti lety mě první apoštolská cesta mého pontifikátu po Itálii zavedla do Bari na 24. národní eucharistický kongres. Dnes přicházím slavnostně uzavřít 25. kongres, tady v Anconě. Děkuji Pánu za tyto intenzivní okamžiky církevního společenství, které posilují naši lásku k Eucharistii a sjednocují nás kolem Eucharistie! Bari a Ancona, dvě města obrácená k Jadranskému moři, dvě města s bohatou historií a křesťanským životem; dvě města otevřená k Východu, k jeho kultuře a spiritualitě; dvě města, k jejichž sblížení přispěla témata Eucharistických kongresů. V Bari jsme si připomínali, že „bez neděle se nedá žít“, nyní se znovu setkáváte ve znamení „eucharistie pro každodenní život“. [...]

Skutečná svoboda

„To je tvrdá řeč! Kdopak to má poslouchat?“ (Jan 6,60) Reakce učedníků na Ježíšovu řeč o chlebu života v synagoze v Kafarnau, po níž mnozí Ježíše opustili, není příliš vzdálena našemu vzdoru vůči absolutnímu daru, který On činí ze sebe sama. Skutečné přijetí tohoto daru totiž znamená ztratit sebe sama, nechat se proniknout a proměnit do té míry, že žijí v Něm, jak to připomíná apoštol Pavel v druhém čtení: „Neboť žijeme-li, žijeme pro Pána, umíráme-li, umíráme pro Pána. Ať tedy žijeme nebo umíráme, patříme Pánu“ (Řím 14,8).

„Tvrdá je ta řeč!“ Je tvrdá, protože často zaměňujeme svobodu s absencí závazků, s přesvědčením, že si poradíme sami, bez Boha, chápaného jako omezení svobody. To je iluze, která se poznamenáhlou mění ve zklamání, plodí neklid a strach a kupodivu vede k oplakávání pout minulosti: „Kéž bychom byli zemřeli Hospodinovou rukou v egyptské

zemi...“ – říkali židé na poušti (Ex 16,3), jak jsme slyšeli. Ve skutečnosti jediné jsme-li otevření Bohu, přijímáme-li jeho dar, stáváme se skutečně svobodní. Svobodní od otroctví hříchu, který hyzdí tvář člověka, a připraveni sloužit pravému dobru bratří.

Bůh, živoucí střed naší existence

„Tvrdá je ta řeč!“ Je tvrdá, protože člověk často propadá iluzi, že může „měnit kámen v chléb“. Poté, co jisté ideologie odstavily Boha na vedlejší kolej nebo ho tolerovaly jako soukromou volbu, která nemá co zasahovat do veřejného živo-

V našem světě a v našem životě musíme především obnovit primát Boha, protože jediné tak můžeme nalézt pravdu o tom, kým jsme, a právě v poznávání a následování Boží vůle nacházíme své pravé dobro.

ta, zaměřily se k organizaci společnosti na základě moci a ekonomie. Dějiny nám dramaticky ukazují, jak cíl zajistit všem rozvoj, materiální blahobyt a mír bez ohledu na Boha a Jeho zjevení, končí rozdáváním kamení místo chleba. Chléb, drazí bratři a sestry, je „plodem lidské práce“ a v této pravdě je obsažena veškerá odpovědnost svěřená našim rukám a našemu důmyslu. Ale chléb je také a především „plodem země“, jenž shůry dostává slunce a dešť; je darem, o který se prosí, který nás zbavuje pýchy a nutí nás v pokorné důvěře volat: „Otče (...), chléb náš vezdejší dej nám dnes“ (Mt 6,11).

Člověk není schopen sám si dát život, rozumí sám sobě pouze tehdy, vychází-li od Boha. Právě vztah k Němu zakládá smysl našeho lidství a činí náš život dobrým a spravedlivým. V modlitbě Otče náš prosíme, aby bylo posvěceno Jeho jméno, aby přišlo Jeho království, aby se naplnila Jeho vůle. V našem světě a v našem životě musíme především obnovit primát Boha, protože právě tento primát nám dovoluje nalézt pravdu o tom, kým jsme, a právě v poznávání a následování Boží vůle nacházíme své pravé dobro. Dávat čas a prostor Bohu, aby se stával živoucím středem naší existence.

Bůh dává sám sebe

Kde máme začít, z jakého zdroje máme čerpat obnovu a potvrzení Božího prvenství? Z Eucharistie. Bůh tu přichází tak blízko, že se stává naším pokrmem. Bůh sám se tu činí silou na často svízelné cestě, stává se tu přítomností přítele, která proměňuje. Už zákon předaný prostřednictvím Mojžíše býval považován za „chléb z nebe“, díky němuž se Izrael stal Božím lidem, ale v Ježíši se poslední a definitivní slovo Boží stává tělem, vychází nám v ústrety jako Osoba. On, Věčné slovo, je pravou manou, je chlebem života (srov. Jan 6,32–35) a konat skutky Boží znamená věřit v Něho (srov. Jan 6,28–29). Při Poslední večeři Ježíš shrnuje celou svou existenci v gestu, které je součástí velkého velikonočního dobrořečení Bohu, v gestu, které prožívá synovsky jako díkuvzdání Otci za jeho nezměrnou lásku. Ježíš láme chléb a rozděljuje ho, ovšem s hluboce novým rozměrem, protože On dává sám sebe. Bere do rukou kalich a sdílí jej s ostatními, aby z něj všichni mohli pít, ale tímto gestem dává „novou smlouvu zpečetěnou svou krví“, dává sám sebe. Ježíš předjímá

akt svrchované lásky, který činí poslušen vůli Otce: obětí Kříže. Život mu bude vzat na Kříži, ale On jej již nyní obětuje sám. Tak se stává, že Kristova smrt není redukována na násilnou popravu, ale Jím samým je proměněna ve svobodný projev lásky, sebedarování, které vítězně prochází smrtí samotnou a potvrzuje dobro stvoření vzešlého z Božích rukou, poníženého hříchem a nyní s konečnou platností vykoupeného. Tento nesmírný dar je nám přístupný ve svátosti Eucharistie. Bůh se nám dává, aby naši existenci otevřel pro sebe, aby ji proniklo tajemství lásky Kříže, aby jí dal podíl na věčném tajemství, z něhož jsme vzešli, a předjímal nový stav plnosti života v Bohu, v jehož očekávání žijeme.

Připodobnění ke Kristu

Co znamená pro náš každodenní život toto začínat od Eucharistie, které má vést k potvrzení Božího primátu? Eucharistické společenství, draží přátelé, nás vytrhuje z individualismu, předává nám ducha Krista zemřelého a vzkříšeného, Jemu nás připodobňuje. Hluboce nás spojuje s bratry v onom tajemném společenství, kterým je Církev, kde jediný Chléb činí z mnohých jediné tělo (srov. 1 Kor 10,17), a naplňuje modlitbu raněkřesťanského společenství, jak ji zaznamenala kniha *Didaché*: „Jako byl tento rozlámaný chléb rozdělen po pahorcích a znovu shromážděn se stal jediným, tak ať je tvá Církev ze všech končin země shromážděna ve tvém Království“ (IX, 4). Eucharistie drží a proměňuje celý každodenní život. Jak jsem připomněl ve své první encyklice, „v eucharistickém společenství je zahrnuto jak být milováni, tak milovat druhé ze své strany“, proto „Eucharistie, která se nepromítá do praktických skutků lásky, je sama v sobě roztráštěná“ (*Deus caritas est*, 14).

Logika lásky a daru, logika Kříže

Ve dvou tisíciletích dějin Církve jako hvězdy září svatí a světice, jejichž existence je výmluvným znamením toho, jak právě ve společenství s Pánem, v Eucharistii, má původ nové a intenzivnější přijímání odpovědnosti na všech úrovních života společnosti, právě zde má původ pozitivní sociální rozvoj, v jehož centru

je člověk, zejména chudý, nemocný nebo v obtížích. Sytit se Kristem je cestou, jak nezůstat nezúčastnění či lhostejní k osudům bratří, nýbrž přijmout logiku lásky a daru, logiku oběti Kříže. Kdo dokáže pokleknout před Eucharistií, kdo přijímá tělo Páně, nemůže být nepozorný v předivě všedních dní k situacím nedůstojným člověka. Dokáže se sám sklo-

Stefano di Giovanni: Poslední večeře, detail (1423)
Foto: condor.wesleyan.edu

Sytit se Kristem je cestou, jak nezůstat nezúčastnění či lhostejní k osudům bratří, nýbrž přijmout logiku lásky a daru, logiku oběti Kříže.

nit k potřebnému, dokáže rozlomit svůj chléb a podat jej hladovému, rozdělit se o vodu s žíznícím, obléci nahého, navštívit nemocného a vězněného (srov. Mt 25,34–36). V každém člověku dokáže vidět samého Pána, který se neváhal zcela vydat za nás a pro naši spásu. Eucharistická spiritualita je tedy skutečnou protilátkou na individualismus a egoismus, kterým je často poznamenán náš každodenní život, vede k znovuoživení nezištnosti, k centrálnímu významu vztahů, počínaje rodinou se zvláštní pozorností k tišení zraněných rodin, které se rozpadly. Eucharistická spiritualita je dušič

církevního společenství, které překonává rozmišky a polemiky a dokáže zhodnotit různost charismat a služeb zapojených do služby jednotě Církve, její vitalitě a jejímu poslání. Eucharistická spiritualita je cestou navracející důstojnost dnům člověka, a tedy také jeho práci, když slaďuje čas slavení a rodiny, a hledá východisko z nejistoty a problémů spojených s nezaměstnaností. Eucharistická spiritualita nám také pomáhá v přístupu k různým formám lidské křehkosti s vědomím, že křehkost nezatemňuje hodnotu člověka, nýbrž vyžaduje blízkost, přijetí a pomoc. Z Chleba života čerpá nový elán oblast výchovy a vzdělání, zaměřená na svědectví o základních hodnotách existence, poznání a duchovního i kulturního dědictví. Její vitalita nám dovolí obývat lidskou obec s připraveností nasadit své síly v péči o obecné dobro a budování spravedlivější a bratrštější společnosti.

Pane, ke komu půjdeme?

Draží přátelé, vyjděme z této marcké země (Marche – region, kde se setkání uskutečnilo) v síle Eucharistie, v trvalém prolínání tajemství, které slavíme v prostoru našich všedních dní. Není nic autenticky lidského, co by v Eucharistii nenacházelo adekvátní formu k tomu, abychom to prožívali v plnosti. Ať se tedy každodenní život stává duchovním místem, abychom za všech okolností prožívali Boží primát, ve vztahu s Kristem a jako obětí Otci (srov. *Sacramentum caritatis*, 71). Ano, „nejen z chleba žije člověk, ale z každého slova, které vychází z Božích úst“ (Mt 4,4). My žijeme z poslušnosti těmto slovům, která jsou živým chlebem, až k odevzdanosti, po vzoru Petra, vedeného inteligencí lásky: „Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova věčného života, a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten Svatý Boží“ (Jan 6,68–69).

Tak jako Panna Maria, staňme se i my „lůnem“ připraveným nabídnout Ježíše člověku naší doby. Probouzejme hlubokou touhu po oné spáse, která přichází jedině od Něho. Dobrou cestu s Kristem, Chlebem života, celé Církvě, která je v Itálii!

Přeložila Johana Bronková
Radio Vaticana
(Mezititulky redakce)

NEČEKANÁ MILOST JUBILEA

Další krok na cestě smíření Bratrstva sv. Pia X. se Svatým stolcem

Mons. Bernard Fellay, hlavní představený Kněžského bratrstva sv. Pia X. Foto: www.dici.org

Milostivá léta jsou dávnou tradicí. Biblickou – z Božího ustanovení. Slavila se každých padesát let. Vydědenci se vrátili ke svému majetku, otroci ke ztracené svobodě. Všechno se navracelo k původnímu stavu. Byl to čas vysvobození a smíření. Čas milosti.

Právě v takovém čase milosti, v kontextu Velkého jubilea roku 2000, začal velký proces smíření Bratrstva sv. Pia X. se Svatým stolcem. Lefébvrsti tehdy přišli na pouť ke sv. Petru. Svou modlitbou a katolickou zbožností překvapili Vatikán, Řím, Církev. Právě v tomto kontextu si mnoho vatikánských hierarchů s celou naléhavostí uvědomilo, že oni „zapovězení“ a „odpadlíci“ jsou jejich nejbližší bratři. Jan Pavel II. tehdy přečetl rozhovor s nástupcem arcibiskupa Lefébvera, ve kterém vyjadřoval připravenost k zahájení dialogu. Papež ho tedy pozval na návštěvu, a potom doporučil svým kardinálům, aby pokračovali v dialogu. Ten pak rozhodujícím způsobem nabral na síle se začátkem nového pontifikátu. Benedikt XVI. pozval biskupa Fellaye

do Castelgandolfo, a posléze splnil dva postuláty lefébvrstů. Zpřístupnil všem věřícím předkoncilní liturgii a sňal exkomunikaci ze čtyř biskupů vysvěcených arcibiskupem Lefébvrem. Následovala série věroučných rozhovorů mezi Bratrstvem a Svatým stolcem.

Minulý týden skončila další etapa na cestě k smíření. Biskup Fellay znovu navštívil Vatikán. Rozhovory trvající téměř dva roky prý přinesly plody. Jak zdůraznil po setkání nejvyšší představitel Bratrstva, podařilo se vysvětlit všechny hlavní problémy. Svatý stolec nyní připravil tzv. doktrinní preambuli. Obsahuje věroučné zásady, které musí Bratrstvo uznat, aby mohlo získat kanonický status v Církvi a završit tak proces smíření. Nevíme, co přesně stojí v preambuli, protože jde zatím o dokument důvěrného rázu. Jedno je ale jisté, nebrání lefébvrstům v kritické diskusi o některých výrocih koncilu. Z první reakce biskupa Fellaye lze usuzovat, že nejde o dokument pro lefébvrstvy na první pohled nepřijatelný. Znamená

to, že den smíření může být blízko. Bratrstvo by se pak stalo pravděpodobně personální prelaturou, tedy něčím podobným jako Opus Dei nebo nová struktura pro bývalé anglikány. Díky tomu by mohli normálně, právoplatně existovat v rámci obecné Církve.

Není pochyb o tom, že by to byla přítomnost kritického hlasu v dnešní Církvi. Bratrstvo nesouhlasí s politikou celé řady církevních představitelů. Kritizuje dokonce i papeže za mezináboženské setkání v Assisi. Benedikt XVI. tedy nepřijímá do svého stáda krotkého beránka. Nemohl ani očekávat, že biskupové, kteří z přesvědčení, že následují pravdu, riskovali exkomunikaci, nyní rezignují na právo kritického hlasu výměnou za kanonické dekry. V obecné Církvi se ale mohou stát protiváhou těch, kterým nikdy nebylo upíráno právo na existenci uvnitř Církve, kanonická mise nebo dokonce biskupské svěcení, ačkoli neméně hlasitě vyjadřovali svůj nesouhlas s učením Církve a papeže, a to v otázkách daleko zásadnějších. Stačí připomenout aktuální vzpouru rakouských kněží.

Prozatím je ještě těžké předvídat, jak celá věc skončí. Mám ale dojem, že Boží milost, milost Jubilea, nás může ještě pozitivně překvapit.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

Rostou šance na definitivní smíření s lefébvrstvy. Nebude to ovšem návrat krotkého beránka, nýbrž nová dynamická síla v Církvi. Mějme naději, že zdravá.

LUKÁŠ PODLE EVANGELIA

Bůh nás volá, abychom kázali evangelium

Vzdělanec, důvěrný společník a především křesťan, který nejen pozoroval, nejen podporoval, ale žil a hlásal Kristovo učení – svatý evangelista Lukáš v podání fr. Lukáše Fošuma OP.

Chceme-li si nějak přestavit svatého evangelistu Lukáše, ukážou se první rysy světe poměrně rychle a zřetelně: vzdělaný Řek s literárním nadáním, lékař a malíř zároveň, důvěrník Panny Marie i apoštola Pavla, člověk s citěním pro ženy a chudé. Tím se však původní pestrá paleta charakteristik skoro vyčerpává; a když nevyčerpává, tak se přinejmenším ztenčuje pod palbou mnoha neznámých a otazníků, které v martyrologu zůstávají pod Lukášovým jménem.

Většina výše zmíněných informací o svatopisci pochází (nebo vyplývá) ze samotného Nového zákona – ať ze třetího evangelia a knihy Skutků apoštolů, nebo z Pavlových listů. To jsou také zdroje, které můžeme použít tehdy, když chceme svůj portrét svatopisce rozšířit a upřesnit. Musíme se však od začátku vyvarovat pokusů o rekonstrukci osoby a událostí jejího života, které nám zůstávají neznámé.

Svatý Lukáš, Kniha hodinek (15. stol., Francie)
Foto: www.hrc.utexas.edu

Svatý Lukáš nám umožňuje především překročit práh tajemství inspirace: lidského podílu na aktivitě Ducha Svatého, prvního autora Písma. Již zmiňované osobní charakteristiky vstupují do hry stejně jako svatost evangelisty. V Lukášově případě jsou navíc k dispozici dvě knihy, do jejichž podoby se otiskl světcův rukopis. Znalci Písma by nás však upozornili kromě jiného také na komunitní rozměr každého spisu: biblické knihy, a evangelia zvláště, vznikaly v určité ko-

Bože, tys povolal svatého Lukáše, aby svým kázáním i tím, co napsal, hlásal nezměrné bohatství tvé milosrdné lásky; prosíme tě, dej, aby ti, kdo přijali víru, vytvářeli jednotu srdce i ducha, a aby všichni lidé uviděli tvou spásu.

munitě, jejíž součástí autor byl a pro jejíž potřeby se stal vyvoleným nástrojem Ducha. I diskretnost a přednost zájmu popolitosti musejí jít stranou tehdy, když jde o kvalitu, celistvost a srozumitelnost sdělení: „I když se již mnozí pokusili sepsat vypravování o událostech, které se mezi námi naplnily, jak nám je předali ti, kteří byli od počátku očitými svědky a služebníky slova, rozhodl jsem se také já, když jsem vše znovu důkladně prošel, že ti to v pravém sledu vypíšeš, vznešený Theofile, abys poznal hodnověrnost toho, v čem jsi byl vyučován.“ (Lk 1,1–4, ČEP)

Události, které se mezi námi naplnily... V šestnácté kapitole skutků se totiž najednou objevuje, a to v četné frekvenci, první osoba čísla množného: „vypluli

Andrea Mantegna: Svatý Lukáš (1453–1454)
Foto: liceu-aristotelico.blogspot.com

jsme“, „odtud jsme šli“, „strávili jsme“, a především: „usoudili jsme, že nás volá Bůh, abychom tam kázali evangelium.“ Lukáš se tedy ukazuje jako více než pouhý zapisovatel událostí. Ve dvou kanonických spisech, jejichž autorství mu podle tradice náleží, pro nás zůstává otištěna celá jeho osobnost vzdělance, důvěrného společníka a především: křesťana, neboť právě Lukáš nás zpravuje o prvním užití tohoto označení v Antiochii. Křesťana, který nejen pozoroval, nejen podporoval, ale žil a hlásal Kristovo učení.

Svatý Lukáš nejen psal evangelium, ale žil podle evangelia. Ať už půjdeme nebo nepůjdeme osmnáctého října do pražské katedrály, kde se na evangelistův svátek obvykle vystavuje jeho lebka, připomeňme si a vezměme si toto jako memento: Evangelium, tedy zvěst o spáse a vzkříšení lidského pokolení skrze Ježíše Krista, si žádá celého člověka, od hlavy až po patu; každodenně a s takovým nasazením, že přitom můžeme třeba přijít i o hlavu.

fr. Lukáš Fošum OP

P. Mgr. MUDr. Lukáš Fošum OP, farní vikář
ŘKF u sv. Jiljí v Praze

ČÍNSKÝ TAOISMUS

Nauka o Tao z pohledu katolické teologie

Taoismus je jedním ze základních směrů staročínské filozofie a patří k čínským národním náboženstvím. Co lze o této nauce říci z pohledu evropského myšlení a z hlediska katolické teologie?

Ve značně složité spleti myšlenkových směrů v Číně vynikají nápadně jak v minulosti, tak i v přítomnosti tři směry: buddhistický, konfuciánský a taoistický. O významnosti této trojice svědčí i skutečnost, že na hlavním oltáři centrální pagody v hongkongském Yuen Yuen Institutu, který se v moderní době věnuje srovnávacím výzkumům čínských myšlenkových proudů, vidíme společně umístěné busty dnes již zbožštěných zakladatelů zmíněných směrů: tedy Gó-tama Buddha, Kung-fu cè-ho a Lao-cè-ho. O univerzitním buddhismu jsem již zpracoval studii v roce 2008.¹ Protože konfucianismus je spíše jen politickou filozofií a souhrnem etických zásad a protože v centru pozornosti filozofického departmentu Hongkongské univerzity je zásluhou prof. Chada Hansena taoismus, zaměřím se nyní v návaznosti na svůj letošní hongkongský pobyt na tento myšlenkový směr.

Tao

Zatímco evropské filozoficko-teologické myšlení vychází z pojmu bytí, jež má svůj nejhlubší kořen v „Tom, který jest“ (Ex 3,14), má směřování mnohých čínských myslitelů za své východisko slovo Tao (někdy Dao). Úmyslně v této souvislosti označuji toto Tao výrazem *slovo*, nikoli pojem. Obsahově je totiž Tao pojmem velmi mnohoznačným. Znak pro Tao nalezneme např. jak na tabulích označujících čínské městské ulice, tak i v aplikacích na rozličná nehmotná jsoučna.

Taoismus filozofický

Mluvíme-li o taoismu, musíme si uvědomit dva aspekty tohoto myšlenkového směru. Jednak jde o aspekt spíše filozofický nazývaný *taojia*, jednak o aspekt teologický (*taojiao*).² Z hlediska filozofického je Tao považováno za nepocho-

pitelné, nevyslovitelné a nepřeložitelné mysterium. Chceme-li se však přesto pokusit toto mysterium poněkud obléknout do pojmového hávu, musíme vyjít ze základního taoistického spisu, jímž je *Tao-Te-Ťing*. Autorem tohoto spisu byl údajně historik státního archivu v Čou, jménem Lao-c', jež žil pravděpodobně v 5. stol. př. Kr. Kniha *Tao-Te-Ťing* byla v pozdějších dobách mnohokrát přeložena do různých jazyků, včetně češtiny.

Zastánci taoismu se domnívají, že před vznikem bytí byla jen věčná, neměnná, všudypřítomná, ničím se neprojeví, mlčící prázdnota. V lůně této prázdne temnoty nebytí pak spontánně vzniklo bytí.

Lao-c', údajný autor základní knihy taoismu
Foto: Wikipedia

Český název tohoto díla může přibližně znít jako *Kniha o cestě a ctnosti*. Zvláštní význam má překlad této knihy do angličtiny, který pořídil před svým odchodem do důchodu již zmíněný hongkongský profesor Hansen.³ Významnost tohoto překladu spočívá zejména v podrobném komentáři, kterým Hansen svůj překlad opatřil. Tao je podle tohoto odborníka označením jakékoli cesty, směřování nebo principu. Přesněji má Tao tři základní významy: Tao jako životní cesta (DAO^{way}), Tao jakožto norma (DAO^{guiding discourse}), Tao jakožto absolutní jsoučno (DAO^{metaphysical absolute}).⁴

Tao se tedy týká prapůvodu veškeré existence. Tímto slovem se označuje stav před vznikem bytí. Zde přicházíme k základnímu rozdílu mezi evropským a taoistickým stanoviskem. Evropské pojetí vychází z přesvědčení, že jakékoli bytí může vzniknout pouze z nějakého bytí již existujícího. Zastánci taoismu se naproti tomu domnívají, že před vznikem bytí byla jen věčná, neměnná, všudypřítomná, ničím se neprojeví, mlčící *prázdnota* (absolutní nic = čínsky: WU). V lůně této prázdne temnoty nebytí pak spontánně vzniklo bytí. Tento vznik bytí z absolutního nebytí se podle taoistů promítá do všech kosmických zákonitostí. Důsledkem tvůrčí povahy bytí i nebytí je pozemská fakticita vzniků a zániků jsoučen, protikladnost a cykličnost jejich vztahů.

Tao-Te-Ťing dále popisuje kosmický proces vznikání bytí z nebytí. Metafyzické Tao plodí metafyzické Jedno. Tímto Jedním je elementární substance, z níž vývojem vzniká celý jevový vesmír (ČCHI). Jednotlivá prakosmická čchi se pak diferencuje do nekonečných jednotlivých podob. Metafyzické Jedno dále plodí metafyzickou Dvojnost jakožto základní protichůdnost aktivity (YANG)

a pasivity (YIN). Yang bývá identifikována s lidským mužstvím a s denní dobou, Yin s lidským ženstvím a dobou noční. Dvojnost pak nakonec plodí Trojnost, zahrnující v sobě desetitisíce věcí. Proto je možno TAO považovat za Matku všeho stvoření.⁵

Protože svět je podle taoismu v neustálém pohybu a navzájem se ovlivňujících změnách, nenalezneme v něm nic stálého. Není možné oddělovat ani jednu věc od druhé, ani jednu vlastnost od vlastnosti druhé, byť by šlo o vlastnosti navzájem protikladné. Protikladnost jevového světa nalézá svůj smysl v harmonii celku.

Taoismus teologický

Těmito body přecházíme ovšem z taoismu filozofického do oblasti taoismu teologického.⁶ Jestliže metafyzická Trojnost v sobě obsahuje další diferenciace a ontologická „zhušťování“, vzniká tím taoistický náboženský panteon. V čele celého společenství, kterému se prokazuje božský kult, stojí sám ideový otec taoismu Lao-c'. Pod ním se nalézá trojice stvořitelských bohů, která pravděpodobně vznikla diferenciací v rámci nejvyššího božství podle časového schématu (minulost, přítomnost, budoucnost). Tuto trojici tvoří tzv. tři Čistí: 1. Původní Čistý (Yuqing); 2. Nejvyšší Čistý (Shangqing) a 3. Veliký Čistý (Taiqing).

Kromě celé plejády nadpozemských bohů a polobohů jsou dalšími osobami uctívanými taoistickou náboženskou praxí tzv. Osm nesmrtelných. Tento kult je srovnatelný s kultem křesťanských svatých. Jde totiž zpravidla o osoby s předchozí historickou pozemskou existencí: 1. Nesmrtelná žena He Xian, pocházející z dobře situované rodiny v Kantonu, kolem roku 707 po Kr. údajně vzata do nebe; 2. Ts'ao Kuo-ch'iu, příbuzný císařů z dynastie Song (11. stol. po Kr.); 3. Iron-Crutch Li, žil v době čínské dynastie Yuan (1271–1368); 4. Lan Ts'ai-ho, sportovně činná osobnost neznámé provenience; 5. Lü Tung Pin, učenec, z prefektury Jindzhao, kolem roku 796; 6. Chan Xiang Tsu, filozof v době dynastie Tang (618–907); 7. Chang Kuo Lao, alchymista za dynastie Tang; 8. Chung-li Ch'uan,

Yuen Yuen Institut v Hongkongu. Foto: www.hong-kong.ru

Je nesprávné zastávat nauku, která má ve svém filozofickém podkladě evidentní rozpor. A takovou je bohužel nauka o absolutním Tao, které má být jedinečným a neměnným čirým bytím a současně v sobě zahrnovat všechny změny, a dokonce i samo nebytí.

voják z Yantai v době dynastie Chan (206 př. Kr. – 220 po Kr.).

Z dalších historických osobností požívá v taoismu náboženské úcty zakladatel čínské civilizace císař Xunguan (2697–2597 př. Kr.), nazývaný též „Žlutý císař“ pro žlutou barvu, která byla považována za symbol země.

Podobnost taoismu a křesťanství

V pohledu katolické teologie se některá taoistická věroučná tvrzení podobají odpovídajícím článkům křesťanské nauky. Podobnost tří Čistých s trinitární naukou je ale pouze vnějšková. Chybí harmonizace tří osob s jedinstvím božské podstaty. U taoistické božské trojice se vlastně jedná o tři samostatné božské

osoby čili o tritheismus. Taoistické nauce o Osmi nesmrtelných pak schází kompetentní instance, která by byla schopna nebeskou existenci dříve pozemských osob s jistotou konstatovat. Kromě toho má taoismus také svého mesiáše, nazývaného Li Hong.

Někteří křesťanští odborníci poukazují též na shodné rysy v uctívání taoistické bohyně Kuan Yin s mariánským kultem. Je sice nutno přiznat v tomto bodě určitou podobnost nauky křesťanské a taoistické. Zejména proto, že Kuan Yin je nazývána Matkou milosrdenství a soucitu pro celé lidstvo. Taktéž zpodobnění Kuan Yin na obrazech a sochách jakožto panenské ženy ozářené nadpozemským světlem a stojící na hlavě draka velmi připomíná zobrazení mariánská. Naopak je však třeba, abychom si byli vědomi podstatných rozdílů. Kuan Yin byla převzata taoismem z buddhismu, kde má tato žena postavení bodhisattvy. Tedy jednoho z Buddhových vtělení. Role bohyně, kterou Kuan Yin v náboženství představuje, je ovšem v protikladu ke kultu Panny Marie, která je i přes svá mimořádná omilostnění stále jen člověkem. Ostatně mohu sám osobně dosvědčit, jak jsem v nedávné diskuzi na půdě hongkongského taoistického institutu při srovnávání mariánského kultu s kultem Kuan Yin velmi tvrdě narazil.

Neslučitelnost taoismu a křesťanství

Zásadní neslučitelnost taoismu s křesťanským myšlením vynikne ještě nápadněji při srovnání těchto dvou cest v pohledu filozofie. Je nesprávné zastávat nauku, která má ve svém filozofickém podkladě evidentní rozpor. A takovou je bohužel nauka o absolutním Tao, které má být jedinečným a neměnným čirým bytím a současně v sobě zahrnovat všechny změny, a dokonce i samo nebytí. Přitom všechno, co existuje, má mít v neexistujícím nebytí svou příčinu. Má tedy taoistické absolutno vnitřně protikladné vlastnosti. Má zároveň být i nebytí, být Jedním i Mnohým. Má být neměnné i měnitelné. Toto zcela zřejmé popírání principu kontradikce vede k závěru o nemožnosti

taoistické nauky. Protože sami taoisté jsou si vědomi principiální rozpornosti svých tvrzení, hledají východisko v odmítnutí „západního“ způsobu myšlení a v uchýlení se se svými názory do oblasti pocitového, intuitivního mysticismu.⁷

Aby si snad někdo nemyslil, že tato studie svým obsahem není pro nás české Evropany vůbec aktuální, připomínám závěrem, že i v současné České republice má mezinárodní Sdružení taoistického tai chi svou organizaci.

P. Václav Wolf
(Mezititulky redakce)

P. Prof. ThDr. Václav Wolf, teolog, pracovník Ústavu dějin UK

Poznámky

¹ WOLF, V., *Soudobá buddhistická univerzitní vzdělanost v pohledu evropského myšlení*. In: Distance, Revue pro kritické myšlení 2/11, Praha 2008, str. 38–47.

² SCHWARTZ, B. I., *The World of Thought in Ancient China*, Harvard Press 1985, str. 186–254; HANSEN, Ch., *Language and Logic in Ancient China*, Michigan 1983; HANSEN, Ch., *A Daoist Theory of Chinese Thought*, New York 1992.

³ HANSEN, Ch., *Tao te Ching, The Art of Harmony*, London 2009, str. 209–213.

⁴ HANSEN, Ch., *A Daoist Theory...*, str. 13.

⁵ *Tao-Te-Ťing*, kap. 42, 52.

⁶ MASPERO, H., *Taoism and Chinese Religion*, Massachusetts 1983; ANDO, V., *Malá encyklopedie taoismu*, 2010, str. 7–25.

⁷ CAPRA, F., *The Tao of Physics*, Boston 1985, str. 113.

SDÍLET KŘESŤANSKÉ HODNOTY S NEVĚŘÍCÍMI

Rozhovor s Pavlem Marešem, členem katolického sdružení Opus bonum

Není velkým uměním „hádat se do krve“. Uměním je nasměrovat druhého zcela nečekaným směrem.

...říká v rozhovoru pro *RC Monitor* jeden z organizátorů sympozia *Náboženství a lidská práva: nejen o pronásledování křesťanů*, které se koná 24. září v Tereziánském sále břevnovského kláštera v Praze, pan Pavel Mareš. Na podnětnou akci laického katolického sdružení Opus bonum vás, milí čtenáři, srdečně zveme! Pozvánku a další informace o akci najdete na str. 11. Pan Pavel Mareš, mj. také místopředseda pražské organizace KDU-ČSL, nám při této příležitosti odpověděl na pár otázek:

Historie sdružení Opus bonum je už téměř čtyřicetiletá. Jak se mu v současnosti daří a jaké jsou plány do budoucna?

Každý podzim v břevnovském klášteře konáme celodenní sympozium, které je zahájeno mší svatou v bazilice sv. Markéty. U kořenů Opus bonum stojí touha po svobodné diskusi o kulturních, společenských a politických tématech, jež jsou

„pupeční šňůrou“ spjata s křesťanstvím. Diskutujeme spíše neakademicky, živě, tváří v tvář partnerovi. Každý se odpovědně vyjadřuje sám za sebe. Různost názorů je vítána, respekt k druhému vyžadován. V budoucnu zvažujeme téma multikulturalismu.

Jedním z prvně definovaných cílů Opus bonum je úsilí o zachování a rozvoj české a slovenské křesťanské kultury. Co si pod tím můžeme konkrétně představit? Lze z pozice laiků vůbec v tomto směru vyvíjet nějaké efektivní snažení?

Prakticky se jednou za čas věnujeme různým osobnostem, svatým nebo třeba katolickým literátům I. republiky. Kulturně tvořiví byli i oba naši zakladatelé: opat Anastáz Opasek psal básně a teologicky a literárně vzdělaný laik Vladimír Neuwirth byl autorem podmanivých duchovních deníků (*Apokalyptický deník, Vcházení do Evropy*).

Křesťanská kultura ovšem znamená i obhajobu základních hodnot lidské existence v předpolitické sféře. Důstojnost člověka v různých prostředích; důsledné rozlišování soukromé a veřejné sféry; svoboda a kultivace veřejné diskuse; důraz na občanská práva i povinnosti. Někdy se katoličtí laici na můj vkus příliš hašteří se sekularisty, neomarxisty, neoliberaly a dalšími. V katolické tradici je ale přítomna i zdravá distance od přílišné politizace některých témat.

Rozumím odklonu od zbytečné politizace a hašteření, ale jak si to představit prakticky? Lidé, kteří cítí apoštolské poslání, misijní závazek k druhým, přece potřebují diskutovat, přesvědčivě hovořit.

Není myslím velkým uměním „hádat se do krve“. Uměním (a někdy to je nezsloužený dar Duchu Svatého) je druhého nasměrovat zcela nečekaným směrem. Tam, kde si můžete být jistá svou pra-

vověrností, ale i tím, že váš společník náhle díky vám vchází na místo, kde nikdy nebyl. V politickém kontextu se tomu říká „udávat témata“, „tvořit veřejný diskurz“: nebýt ve vleku témat, jež nastolují druzí. Jako katolíci jsme pak k partnerům v rozhovorech povinováni zdvořilostí, přirozenou slušností. Když hájím Kristovu věc, nesmím zapomínat na pravidla, jako je ohled na staršího, galantnost k ženě, délka vlastního projevu, zákaz klení.

Opus bonum podporuje i německá nadace Hans Seidel Stiftung, jejímž posláním je politická vzdělávací práce v křesťanskodemokratickém duchu. Co „křesťanskodemokratický duch“ v politice vaší optikou vlastně znamená? A je tento proud u nás živý?

Na Břevnově i ve Frankenu se scházeli nestraníci i straníci. A přátelsky. Pro mne osobně znamená křesťanská demokracie zdravý konzervativismus, který kriticky přijímá podněty katolického sociálně-ekonomického učení. Kvůli obhajobě těchto hodnot považuji za vhodnější sdružovat se v křesťansky orientované straně. Jiní nikoli. Jako lidovec mám obdiv ke všem, jimž se daří křesťanské hodnoty obhajovat u sociálních demokratů, liberálů nebo neoliberálů, ale nezávidím jim. Nebudeme souzeni ze slov, ale z toho, co se nám podařilo uskutečnit, „vtělit“. Živý politický proud na sobě musí pracovat, nespolehat se na image,

na imaginární „magická“ slova. Doufám, že politika bude nadále sporem o ideje a nová KDU-ČSL se jí bude plnohodnotně účastnit.

V sobotu 24. září se uskuteční další ze symposií, které Opus bonum pravidelně pořádá, tentokrát na téma „Náboženství a lidská práva: nejen o pronásledování křesťanů“. Shodneme se na tom, že v evropském prostředí sílí tendence k odmítnutí křesťanských kořenů?

Dobře, že mluvíte o tendencích. Ty lze i zvrátit. Vidím jich víc. V Evropě ožívá nový ateismus, záluďný rychlostí, jakou proniká například do oblasti biotechnologií. Verbálně sílí sekularizace veřejné sféry. Přesto ale ve společnosti nejsou Bůh ani církve šmahem odmítány. Převládá agnostický postoj. Trochu lhostejnost a opatrná zvědavost, trochu obdiv k našim hodnotám, pak chvilkové nadšení a nezájem. Nectnosti, které s agnostiky sdílí i řada nás pokřtěných. Toho, že budu součástí tvořivé menšiny, se tedy nebojím. Vážnější je naše neinformovanost o tvrdých perzekucích v komunistické Číně, na Blízkém východě, v některých zemích Afriky. Bohu díky za činnost CSI: hnutí Mezinárodní křesťanské solidarity.

Jak může obyčejný křesťan v září 2011 lidem kolem sebe vysvětlovat evropské křesťanské kořeny a základní postoje k hodnotám naší civilizace, aby i přes

tlak na jejich nesprávný výklad nebo celkové popření dokázal přesvědčivě sdělit, co je správné, a co nikoli?

Jako se učím ovládat mobil, notebook, sociální síť nebo třeba vyhledávám slevy v letácích, měl bych se s podobnou vervou vzdělávat i ve víře: v Bibli, v tradici, v historii, filozofii i etice. Sdílet se s druhým v osobní modlitbě je někdy velmi náročné i pro dva věřící. Hodnoty katolického sociálního učení, jak je shrnuje například *Kompendium sociální nauky církve*, můžeme sdílet i s nevěřícími. A to je myslím velká výzva.

*Rozhovor připravila
Zdeňka Rybová*

*Mgr. Pavel Mareš,
redaktor Karmelitánské
nakladatelství,
místopředseda pražské
KDU-ČSL*

Jako se učím ovládat mobil, notebook, sociální síť nebo třeba vyhledávám slevy v letácích, měl bych se s podobnou vervou vzdělávat i ve víře: v Bibli, v tradici, v historii, filozofii i etice.

Náboženství a lidská práva: nejen o pronásledování křesťanů

39. symposium Opus bonum

Kdy a kde: sobota 24. 9. 2011, Tereziánský sál břevnovského kláštera

Přednášející a témata: **Zuzana Roithová** (Náboženské symboly v Evropské unii); **Václav Malý** (Osobní svědectví o pronásledování křesťanů v dnešním světě); **Tomáš Machula** (2. vatikánský koncil, katolíci a lidská práva); **Vojtěch Vlček** (Politici vězni-mučedníci svědomí a jejich odkaz pro dnešní dobu); **Václav Peřich** (Pronásledování katolíků české i německé národnosti v letech 1938–1948); **Monika Kahancová** (Pronásledování křesťanů v roce 2011).

Moderátorka: Petruška Šustrová.

Začátek: mše svatá v 8.30 v bazilice sv. Markéty; zahájení programu: 9.30; předpokládaný konec 16 hodin.

Přihlášky: odpovědní formulář na www.opus-bonum.cz (potvrzení obdržíte e-mailem).

Další informace: pama@seznam.cz, tel. 721 285 237.

SVOBODNÉ SRDCE

Neznat Písmo znamená neznat Krista, řekl svatý Jeroným. Jak Boží slovo přiblížit dětem, jak jim pomoci, aby mu porozuměly a zamilovaly si ho? A jak s nimi vůbec o Bohu mluvit? V nové rubrice *Čteme spolu* vám díky spolupráci se spisovatelem a jáhnem, panem Josefem Janštou, chceme nabídnout vhodné texty ke společnému čtení Písma svatého s dětmi. Budete se jimi moci inspirovat celý kalendářní rok!

Rodič: Když Jan Křtitel vystoupil na poušti, hlásal křest pokání, aby byly odpuštěny hříchy. Vycházel k němu celý judský kraj a všichni jeruzalémská obyvatelé, dávali se od něho křtít v řece Jordánu a přitom vyznávali své hříchy.

Jan nosil šat z velbloudí srsti a kolem boků kožený pás. Živil se kobylkami a medem divokých včel. Kázal: „Za mnou už přichází mocnější, než jsem já; nejsem hoděn, abych se sehnul a rozvázal mu řemínek od opánek. Já jsem vás křtil vodou, ale on vás bude křtít Duchem Svatým.“ (Mk 1,4–8)

Rodič: Dnešní úryvek evangelia navazuje na to, co jsme si řekli minule.

Dítě: Ano, mluvili jsme o tom, jak Izaiáš připravoval národ na příchod Krále, který je měl vyvést z vyhnanství. Dnes čteme, jak lidé s Janem Křtitelem připravují cestu pro Pána Ježíše, našeho Krále. Zaspávají díry a srovnávají hrboly hříchů, protože přijde Král – Pán Ježíš.

Rodič: Jan Křtitel jim nejenom káže, dává jim příklad, ale omývá je symbolicky vodou.

Dítě: To také chápu. Lidé litují hříchů a chtějí dělat dobro a obmytí vodou znamená, že jsou od hříchů očištěni. Ale proč se musel Jan Křtitel tak divně oblékat? Velbloudí srst, žádná krása a na poušti v tom vedru – to muselo být hrozné. Proč přitom nemohl pořádně a normálně jíst? Copak se mohl těch kobylek najíst? Ještě že měl ten med!

Rodič: Jan Křtitel dokázal, že nic jiného než Pána Boha nepotřebuje. Odřekl si normální šaty, dobré jídlo, neměl ani dům, stačil mu Pán Bůh.

Dítě: To bychom měli také tak dělat jako Jan Křtitel?

Rodič: I dnes jsou lidé, které Bůh k takovému svědectví volá – například řeholníci. Většinou však povolání k takovému životu necítíme. Na věcech dobrých a příjemných bychom však neměli být závislí.

Dítě: Tomu nerozumím.

Rodič: Vysvětlím ti to na jednom příběhu: Lukáš měl všechno, nač si pomyslel: přepychový pokoj, nejdražší mobil, počítač vybavený nejlepšími programy. Přesto nebyl spokojený, naopak býval často mrzutý a nevěděl, co by ještě dalšího chtěl.

Rodiče z toho byli smutní a cítili, že jejich kluk nevyrůstá zdravě. Před prázdninami objevili inzerát na „Tábor bez

Jan Křtitel, Kniha hodinek (15. stol., Francie)
Foto: www.hrc.utexas.edu

médií a bez počítačové techniky“. Maminka byla hned nadšená a prohlásila: „Jenom ať si vyzkouší, jaké to je, když nebude mít nic z toho, co doma má.“

Lukášovi se do tábora nechtělo, ale rodiče tentokrát neustoupili, protože byl Lukáš celý den sám doma.

Lukáš tedy odjel do tábora. Byl vedený z míry, když musel odevzdat rodičům mobil a notebook nemohl ani vytáhnout z auta. Jakmile zamával na rozloučenou, ujal se ho vedoucí a ukázal mu tvrdé lůžko ve stanu.

Hned na druhý den se Lukáš domáhal mobilu. Vedoucí mu odpověděl: „Až přijdeš.“

„V tom případě pojedou domů hned.“

„Nemůžeš. Rodiče odjeli na obchodní cestu, nejsou a nebudou doma.“

„Tu je to k zbláznění. Nic tu není. Nedá se tady vydržet.“

„Máme připravený program. Seznámíš se s novými kamarády.“

„Nemám tu nic z toho, co mám doma.“

„Zvykneš si i bez toho.“

Ale nezvykl. Při obědě pohyboval prsty po stole, jako by to byla klávesnice. S nikým se nebavil, protože byl zvyklý komunikovat jenom na počítači. Vedoucí večer zavolal jeho mamince, která mu dala číslo pro případ nouze. Na druhý den si pro syna dojela, protože nebyl schopen a ochoten žít bez médií a počítače.

Dítě: Takhle dopadnout, to je hrůza! Ten Lukáš byl teda závislák!

Rodič: V jeho srdci není volné místo, protože je plné závislostí. Do takového srdce nemůže vstoupit ani Duch Svatý. Přitom Jan Křtitel slíbil: „Já jsem vás křtil vodou, ale on (tj. Ježíš) vás bude křtít Duchem Svatým.“

Dítě: Hned od zítřka začnu – týden bez televize a počítače. Když to dokážu, tak mám volné srdce pro lásku k Bohu a k druhým.

Rodič: Do takového svobodného srdce vstoupí Bůh. Pán Ježíš to vyjádřil příslibem: „On vás bude křtít Duchem Svatým.“

Dítě: Už se těším na to, co Duch Svatý v mém volném srdci udělá.

Rodič: Můžeš se těšit. Duch Svatý tě promění. Budeš se divit, co s tebou Duch Svatý udělá.

Josef Janšta

Mgr. Josef Janšta, trvalý jáhen ostravsko-opavské diecéze, redaktor, scénárista a spisovatel

„NESTYDÍM SE VYDÁVAT SVĚDECTVÍ, NEBOŤ VÍM, KOMU JSEM UVĚŘIL!“ (2 Tim 1,12)

aneb velká čtenářská soutěž

1. Jaké je ústřední tajemství víry a křesťanského života?

2. Co to jsou symboly víry a který je nejstarší z nich?

Děkujeme všem čtenářům, kteří se zapojují do naší soutěže! Odpověď na otázku v šestnáctém čísle RC Monitoru měla znít:

Blížnímu projevujeme lásku zvláště skutky milosrdenství. Ty si pak Pán Ježíš cení tak, jako bychom je vykonali jemu samému. V Písmu svatém se nám konkrétně doporučují skutky tělesného milosrdenství (nasytit hladové, napojit žíznivé, do domu přijímat pocestné apod.) a také skutky duchovního milosrdenství (napomínat hřešící, trpělivě snášet křivdy, těšit zarmoucené atd.) Účelně lze konat milosrdné skutky skrze dobročinná sdružení (např. charitní zařízení a iniciativy). „Vykonej denně aspoň jeden skutek milosrdenství duchovního nebo tělesného. Čiň tak v milosti posvěcující a nashromáždíš si největší poklady – skutky záslužné pro nebe a vyšší stupeň věčné radosti. Bude tě to blažit již na zemi, neboť ‚blaženější je dávat než dostávat‘ (Sk 20,35).“ [z Katechismu katolického náboženství kardinála dr. Tomáška, 1955]

Pravidla soutěže

1. Katechetická soutěž je vyhlášena od čísla 1/2011 do čísla 19/2011 RC Monitoru, tj. do data vydání 9. 10. 2011. Oznámení výsledků soutěže proběhne v čísle 24/2011, a sice k datu vydání tohoto čísla, kterým je 18. 12. 2011. 2. Čtenář musí své odpovědi do redakce doručit do lhůty 14 kalendářních dnů od data vydání, v němž byly uveřejněny. Rozhodující je datum přijetí e-mailu na adrese redakce@claritatis.cz nebo podací razítko pošty na obálce. 3. Délka, rozsah i forma odpovědí jsou ponechány na libovůli čtenáře. 4. Čtenář, který chce získat hlavní výhru, musí správně odpovědět na všechny otázky po celou dobu trvání soutěže. 5. Druhá až šestá výhra není podmíněna správným zodpovězením všech otázek ze všech uvedených čísel RCM. Platí však pravidlo, že čím větší bude účast čtenáře v soutěži v podobě doručených odpovědí, tím vzroste pravděpodobnost výhry. 6. Správné odpovědi na otázky budou zveřejněny vždy v čísle RCM, které bude druhé v pořadí za číslem, v němž vyšly otázky.

Výhry v soutěži

1. **cena:** třídní pobyt v klášteře dominikánů (v Praze nebo v rámci ČR dle bydliště výherce) s individuálním zajímavým programem (pro jednotlivce nebo rodinu dle dispozic výherce) – výhra zahrnuje ubytování v hostovské části kláštera, stravování, možnost účasti na společných modlitbách, doprovázení dominikánského kněze, prohlídku kláštera atd.

2. – 6. **cena:** věcné výhry

NEMÁŠ TAKOVOU LÁSKU JAKO NA POČÁTKU

Několik poznámek k současné situaci Církve a společnosti u nás

Jak nám v hodnocení vývoje duchovního života naší dnešní společnosti může pomoci nauka středověkého cisterciáckého mnicha Cesaria z Eisenachu?

Od Origena pochází hluboká myšlenka, že lidstvo trvalou blízkostí Boží nemůže vydržet, a že časem potřebuje Boží vzdálení, aby v dobách zesvětštělé kultury opět poznalo, jak ubohé je bez Boha. Vždyť vlastní tragika dějin nespočívá v tom, že pracně vybudovaná kulturní díla se stále znovu mění v ruiny. Hlubší tragiku dějin musíme spíše hledat v tom, že lidstvo se stále znovu vrhá ze světla nejjasnějších poznatků do temna omylu a nepravdy. (Peter Wust: *Nejistota a odhodlání*, Vyšehrad 1969)

Porýnský cisterciácký mnich Cesarius z Eisenachu na začátku 13. století napsal charakteristiku zákonitého vývoje středověkých klášterů: 1. Přísná kázeň

a silný duchovní život přinášejí s sebou i vzrůst hmotného bohatství. 2. Hmotné bohatství však narušuje kázeň a vyvrací duchovní život. 3. Narušená kázeň řeholí a upadající duchovní život nakonec vedou i k hospodářskému úpadku.

Cisterciácký mnich měl na mysli klášterní život, ale zdá se, že jeho „středověké“ názory mají všeobecnou platnost, kterou lze vztáhnout na vývoj duchovna v lidské, především české, pospolitosti v dnešní době. Pokusme se o to.

Hluboký duchovní život

V době komunismu jsme žili pod přísným dohledem diktatury a jestliže jsme

chtěli ve víře žít, bylo třeba, aby náš náboženský život byl hluboký. V čem a jak? Uvědomovali jsme si, že jsme zcela (tj. existenčně) závislí na Bohu. Stane se jen to, co chce Bůh – nic víc a nic míň, ať jde o přístup ke vzdělání nebo jen finanční ohodnocení v zaměstnání. Více jsme Bohu věřili (důvěřovali), než abychom jen věřili v jeho existenci, byli jsme mu oddáni a vděční za každou maličkost duchovní i hmotnou. Tehdejší Desetiletí duchovní obnovy pod patronací českých světců bylo asi záměrně postaveno na základech národní lidové zbožnosti a bylo vyjádřením našeho hlubokého duchovního života. Proto se spontánně setkáva-

lo s velkým ohlasem a pád komunismu jsme takřka fanaticky připisovali naši světici Anežce. Naše víra byla tak hluboká až zaslepená, že neviděla a snad ani nechtěla vidět mezinárodní souvislosti, v nichž pád komunismu probíhal.

Cennou historickou zkušenost udělali po 2. světové válce naši němečtí sousedé. Německo mohlo dosáhnout odpuštění svých hrozných vin, kterých se dopustilo příklonem k Hitlerovi a krutostmi v průběhu války jen u Boha a ne u vítězů, kteří s Němci zacházeli v mnoha případech stejně krutě jako kdysi oni s poraženými. Jestliže Němci chtěli začít znovu žít, měli pouze jedinou možnost: uznat svou naprostou – existenční – závislost na Bohu, především na jeho odpuštění. Stane se jen to, co chce Bůh – nic víc a nic míň. Proto tehdejší němečtí křesťanští politikové vyhrávali volby a věnovali Bohu důležité místo v životě společnosti. Velké počty duchovních povolání zvláště mezi sudetskými Němci jsou toho také dokladem, jak i oni sami osobně dosvědčují.

Hmotné bohatství

Po listopadu 1989 nastala u nás druhá fáze podle Cesariovy charakteristiky: projevil se vliv hmotného bohatství.

Desetiletí duchovní obnovy bylo rázem opuštěno, protože se objevily nové možnosti pastorační a nebývalé bohatství dříve nemyslitelných akcí zaplavilo všechny prázdné kouty. Exercicie pro všechny „stavy“: své místo mají rodiny s dětmi, bez dětí, svobodní(é), ženatí, vdané, vdovy, panny, varhaníci, kostelníci, lektoři, akolyté; k tomu rekolekce krátkodobé i dlouhodobé, diskuse, přednášky a semináře na všechna myslitelná témata, duchovní i neduchovní koncerty v kostelích, charismatické konference s tisíci účastníky; několik katolických nakladatelství chrlí množství knih, vydává se nepřehledné množství časopisů konzervativních i nekonzervativních, s církevním schválením i bez něho, rozhlas a televize se věnují náboženským tématům, existuje i katolický rozhlas a katolická televize, pouti celonárodní, diecézní, farní, krátkodobé na známá i neznámá místa, dlouhodobé, tuzemské a zahraniční, modlitba breviáře soukromá i společná, v poslední době i internet – krátce řeče-

no čeští křesťané jsou syceni obrovským duchovním bohatstvím.

A protože jsme dostali možnost využít i skutečné hmotné bohatství, nemáme žádné překážky ho nevyužít bez ohledu na to, že mnohdy k nám bylo ze světa dovezeno, že jsme se na jeho vytváření svou prací nepodíleli, a že má být stále chápáno především jako Boží dar. Radujeme se z každoročně rostoucí tříkrálové sbírky, z výtěžku nejrůznějších sbírek a akcí, dožadujeme se dotací na charitní a sociální projekty, na opravu kostelů,

Rembrandt Harmenszoon van Rijn: Návrat marnotratného syna (1642). Foto: Wikipedia

Musíme znovu objevit a přijmout, nalézt hloubku duchovního života v tom, že je nutné existenčně spoléhat na Boha.

do kterých třeba ani nikdo nechodí, usilujeme o navrácení církevního majetku, „vidíme“ miliardy z církevních restitucí – jedním slovem jsme fascinováni bohatstvím a majetkem, ať už ho vlastníme nebo ne, a nedbáme na Kristovo varování, že nemůžeme sloužit Bohu i mamonu. Už nejsme na Bohu existenčně závislí, víra a Bůh nehrají v užívání hmotného bohatství žádnou roli a jen nás možná udivuje, že naše velké duchovní a hmotné zajištění neláká ateistické rodiny, rodiče a děti a nepřitahuje je k duchovním věcem.

Německý příklad je obdobný: V Německu se kostely a kláštery vyprazdňují přes všechen dostupný komfort. Dnešní mladá generace nemá důvod získané hmotné a duchovní bohatství připisovat

Bohu a starat se o budoucnost. To, že to vytvořili jejich rodiče z velké víry a přísné kázně, kterou jim přikázala poválečná chudoba, už je zapomenuto.

V této fázi se nachází nejen Česko a Německo, ale celá Evropa. Evropská unie má hluboký odpor poukazovat v jakémkoli směru na křesťanské kořeny, ze kterých Evropa vyrostla.

Úpadek

Třetí Cesariova věta mluví o hospodářském úpadku jako následku ztráty kázně a vyvráceného duchovního života. Žádná rozpočtová kázeň ve státních financích, stávky proti reformám omezujícím hmotnou spotřebu a pouhé vyhledávání zábavy jsou toho v současné době dokladem.

I duchovní úpadek se přibližuje, v některých směrech ho sami připravujeme.

Svátostný Kristus je v našich kostelích opuštěn a zamčen, aby nám někdo neukradl naše hmotné bohatství: sochy, obrazy a umělecké předměty, které nevystavujeme za bílého dne při náboženských průvodech, ale v noci jako muzeální artefakty. (Jaký je rozdíl mezi nocí muzeí a nocí kostelů?) Byla opuštěna lidová zbožnost, jako je mariánská úcta vyjádřená pobožnostmi k Panně Marii, úcta ke svatým, společná modlitba růžence, úcta k eucharistii (např. kdysi v Praze zavedený a dobře fungující 40hodinový výstav Nejsvětější Svátosti se omezuje jen na několik málo hodin, možná jen desítky minut). Všeobecný úbytek počtu účastníků nedělních bohoslužeb, úbytek přijímání svátostí, pokles zájmu o vyučování náboženství, nemožnost diskuse v Církvi o čemkoli závažném, neochota laiků angažovat se ve farnosti tj. místní církvi, snaha za vše činit zodpovědným kněze a biskupy, a dále se snižující počet duchovních povolání ukazují, že ani zdaleka nemáme takovou hloubku víry, jakou v době totalit obdivovali návštěvníci ze západních zemí, když pozorovali naši zbožnost při liturgii i mimo ni. Nedělní mše svatá je pouze splněním povinnosti, ke které vážeme i batolata, která svým vyrušováním a někdy i křikem úspěšně narušují pozornost věřících při Kalvarské Oběti. „Mše patří ke každé pouti, tak musí být i na naší pouti,“ žádají starostové, kteří k Bohu ani

Dokončení na str. 15 dole

Jak to vidí Marie Svatošová

Sejde z očí, sejde z mysli? Jak kdo!

Od mučednické smrti P. Ladislava Kubíčka uplynulo letos sedm let. Také jeho příklad potvrzuje, že krev mučedníků vždy přináší plody.

Když mě 11. září 2004 po ránu zastihla zpráva o vraždě P. MUDr. Ladislava Kubíčka, nevěřila jsem vlastním uším, a současně jsem ho vedle sebe vnímala živého. Ujišťoval mne: „Nic se neboj, teprve teď to pořádně roztočíme!“ Halucinace? Slova prorocká? Po sedmi letech není nejmenších pochyb, že se tato odvažná předpověď plní.

Potvrzují to čtenáři čtyř knížek, které P. Ladislav za svého života napsal (*Život – největší umělecké dílo; Velké tajemství – manželství jako umělecké dílo; Vůle Boží – zbožná fráze?; O svobodě*). Potvrzují to i čtenáři tří sbírek jeho exercicií (*Zapalují?; Přitahují?; Oslovují?*), které vyšly knižně až po jeho smrti. Potvrzují to i čtenáři vzpomínkové knihy o něm (*Až k prolítí krve*), v níž se ti, kteří měli štěstí poznat ho osobně, dělí s ostatními. Nejen o vzpomínky, ale i o soukromou korespondenci a fotografie.

Každoročně, zpravidla druhou zářijovou sobotu, se koná pěší smírná pouť od hrobu P. Ladislava v Kunštátě do Sloupu v Moravském Krasu k Panně Marii Bolestné. Letošní už byla osmá. Ta první se totiž konala bezprostředně po jeho pohřbu. Zorganizoval ji jáhen Ladislav Kinc a zúčastnila se jí hrstka místních lidí, kte-

ří se o ní dozvěděli. Založili tradici a počet poutníků s léty stoupá. Letos nás šlo sedmdesát. Vlastně šedesát devět, protože tříměsíční Matěj nešel, ten se vezl v kočárku. Všichni ostatní, včetně paní narozené roku 1930, za zpěvu a modliteb těch 25 km poctivě šlapalo. Svůj podíl na pouti mají i farníci z Doubravice, kteří nás už tradičně kolem poledne očekávají s obrovským kotlem vynikajícího guláše. Útržky rozhovorů, které při pouti občas dolehly k mým uším, potvrzují, že P. Ladislav rozhodně nezahlál. Mnoho lidí se na něho v modlitbě obrací jako na mocného přímluvce. A proč ne? Vždyť nás to sám naučil. Nikdy Církev putující neodděloval od Církve vítězné. „Je jen jedna Církev, a to Kristova,“ zdůrazňoval.

Mši svatou ve Sloupu tentokrát celeburoval litoměřický biskup Mons. Jan Baxant. V promluvě odůvodnil každé slůvko věty, kterou P. Ladislava charakterizoval: „Věrný služebník Církve“. Věrný za všech okolností, zejména těch nepříznivých. Služebník – nikoli sluha, ale služebník, který si dokázal zachovat důstojnost kněžství a zároveň pokorně sloužit. Komu? Církvi! „Nikoli papalášům,“ zdůraznil otec biskup, „ale jednotlivým údům mystického těla Kristova, tedy lidem.“

Tradicí není jen sobotní pouť do Sloupu, ale i bezprostředně na ni navazující nedělní pouť na Kulíšek. Je to nejvyšší kopec u Kunštátu, oblíbené místo P. Ladislava. Když tam odklízěl popadané stromy a větve a opravoval lesní cesty, jistě netušil, že jednoho zářijového nedělního odpoledne v roce 2011 půjde na Kulíšek k uctění jeho památky 120 poutníků spolu s místním panem farářem. Netušil, že tam v té souvislosti vyrostou hned dvě křížové cesty. Jedna na vrcholu Kulíšku, druhá podél cesty od Rozseče. Ta je zajímavá i tím, že jsou na jednotlivých zastaveních umístěny texty modlitby křížové cesty, kterou sestavil P. Ladislav. „Jako když ho slyším,“ potvrzuje autenticitu starší pán a ostatní mu dávají za pravdu. „Byl bych rád, aby to tu žilo, chodte sem, voďte sem další lidi,“ vyzývá P. Tomáš Koumal své farníky poté, co obě křížové cesty na Kulíšku posvětil.

Od mučednické smrti P. Ladislava uplynulo sedm roků. „Už“ sedm? Nebo „teprve“ sedm? To není důležité. Z historie víme, že krev mučedníků vždycky – dříve nebo později – plody přinese.

MUDr. Marie Svatošová
lékařka, spisovatelka a vůdčí osobnost
českého hospicového hnutí

Dokončení ze str. 14

k náboženství nemají žádný vztah. Při každé vhodné i nevhodné příležitosti zdůrazňujeme, že jsme „normální“ a neuvědomujeme si ošidnost tohoto rčení, totiž podle jakých norem chceme „normální“ být. Při duchovních či méně duchovních setkáních se řídíme zásadou „modli se a bav se“ tak, jak se baví svět (podle vzoru „takový normální ples“). Jakákoli zábava, hlavně ta, která láká děti, je důležitá. Jí je věnována největší reklama a po slavnosti se jejímu popisu v katolickém tisku věnuje nejvíce pozornosti.

Návrat marnotratných synů

Všeobecnému duchovnímu úpadku při našem dosavadním způsobu duchovního života snad lze zabránit, ovšem jen za předpokladu, že nepřeslechneme slova ze Zjevení sv. Jana: „Ale to mám proti tobě, že nemáš takovou lásku jako na počátku. Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív“ (Zj 2,4–5).

Nevím však, zda slovo Písma může dosavadní vývoj zastavit, či dokonce zvrátit. Je možné něco ze shora popsaného duchovního a hmotného bohatství opustit? Jestliže ne, pak nezbyvá než vzít

na vědomí Cesariovo proctví a pokorně se podřídit Božimu vedení. Znovu objevit a přijmout, nalézt hloubku duchovního života v tom, že je nutné existenčně spoléhat na Boha, a tak připravovat připravující se (opakující se) první fázi života Církve (i národů) podle řeholníkovy proctví.

P. Jiří Hájek
(Mezititulky redakce)

P. Jiří Hájek,
farář ve Stríbrně

Letem světem

Jisté formy dokladů a evidence s námi jdou celý život. Rodné číslo, údaje o (pra)rodičích, místo narození apod. Ve Velké Británii to od roku 2002 berou ale mnohem vážněji. **V podstatě od narození evidují u každého občana také jakýkoli projev rasismu a (nebo) homofobie**, a to především v době školní docházky (nebo návštěvy předškolních zařízení). Tak se stalo, že teď, kdy systému bude brzy deset let, prohlédli statistiku zaevidovaných hříšníků za minulý rok a zjistili hrozná čísla. Z třiceti čtyř tisíc rasistů a homofobů ve školních škamnách, kteří byli vloni zaregistrováni, dvaceti tisícům nebylo ještě 11 let. A jedním z nejfrekventovanějších údobí nežádoucích projevů je doba strávená v mateřské školce. Tam se předškoláček vysloví o kamarádovi, že „je černej“ a příčinnivý pedagog musí prohrěšek zaevidovat a hlásit úřadu. Školní rejstřík plný trestů jde pak s dětátkem celý život. Není to útok na svobodu dětí? Tony Blair, který tento nápad realizoval, už s tím nic moc nenadělá, ale Cameron má šanci – míří k němu protesty mnoha britských iniciativ.

Opět se ozývají hlasy, které se bojí, že **církev v Čechách se přizívuje na úkor ostatních**: Karolina Peake z Věcí veřejných se ptá, kde stát vezme 2,5 mld. ročně na dojednané majetkové vyrovnání mezi

státem a církvemi. Peake nemá prostě dobré zdroje informací a o ekonomických souvislostech patrně ani mnoho znalostí. Pěkně jí to vysvětlila místopředsedkyně KDU-ČSL Klára Liptáková: „Odpověď je nasnadě – z výnosu majetku církví, který má stát doposud v držení.“

Koláž: mimi

Pro případ, že vám unikl rozhovor s pražským arcibiskupem Mons. Dominikem Dukou OP v týdeníku *Ekonom*, vás navnadíme k jeho přečtení. Redaktor Jan Štětka položil mj. i tuto otázku: „Někteří byznysmeni vyprávějí, jak poté, co zbohatli, hledají vyšší smysl svého života. Často ho ale nacházejí nikoli v křesťanství, ale třeba v buddhismu či jiných východních naukách. Nevadí vám to?“ A arcibiskup odpověděl: „**Náboženství, jako je buddhismus či islám, jsou jednodušší než**

křesťanství, ale odvážím se tvrdit, že člověku nedají potřebnou radost a štěstí – protože toho nelze dosáhnout bez úsilí a bez námahy.“

Kde je Bůh, tam je budoucnost. Tak zní motto chystané návštěvy papeže v Německu – a v době uzávěrky tohoto čísla už netrpělivě očekáváme, že blízko našich hranic bude Petrův nástupce v obležení věrných a zbožných a Svatého otce milujících – ostatně, s radostí jsme přijali zprávu, že všechny vstupenky již byly vyprodány!

V neděli 11. září jsme vzpomněli nejen na 10. výročí útoku na newyorském Manhattanu, ale také 70. výročí narození pro nebe mladinké Anny Zelíkové. Aničku není třeba představovat. Svou životní obětí za násilně usmrčené počaté děti zakončila ve čtvrtek 11. září 1941 při ranním zvonění Anděl Páně se šťastným úsměvem a se slovy: „Všechno je tak krásné. Nechtěla bych s nikým měnit. Miluji Ježíše, mám ho tolik ráda.“ Mnozí účastníci Modliteb za nejmenší (www.modlitbyzanejmensi.cz) ji ctí jako patronku této bohubilé iniciativy. A ještě jeden vpravdě **historický mezník**. Rusko po říjnové revoluci v roce 1917 zakázalo výuku náboženství ve školách. V roce 2011 ji obnovilo. Copak se to tam děje?

-zd-

25. 9. **Ne** 26. **neděle v mezidobí**
Ez 18,25–28, Žl 25, Flp 2,1–11, Mt 21,28–32

26. 9. **Po** **sv. Kosma a Damián, mučedníci**
Zach 8,1–8, Žl 102, Lk 9,46–50

27. 9. **Út** **Památka sv. Vincence z Paula, kněze**
Zach 8,20–23, Žl 87, Lk 9,51–56

28. 9. **St** **Slavnost sv. Václava, hlavního patrona českého národa**
Mdr 6,9–21, I Kron 29, I Petr 1,3–6; 2,21b–24, Mt 16,24–27

29. 9. **Čt** **Svátek sv. Michaela, Gabriela a Rafaela, archandělů**
Dan 7,9–10.13–14 (Zj 12,7–12a), Žl 138, Jan 1,47–51

30. 9. **Pá** **Památka sv. Jeronýma, kněze a učitele církve**
Bar 1,15–22, Žl 79, Lk 10,13–16

1. 10. **So** **Památka sv. Terezie od Dítěte Ježíše, panny a učitelky církve**
Bar 4,5–12.27–29, Žl 69, Lk 10,17–24

2. 10. **Ne** 27. **neděle v mezidobí**
Iz 5,1–7, Žl 80, Flp 4,6–9, Mt 21,33–43

3. 10. **Po** **sv. Maximián, biskup**
Jon 1,1 – 2,1.11, Jon 2,3–8, Lk 10,25–37

4. 10. **Út** **Památka sv. Františka z Assisi**
Jon 3,1–10, Žl 130, Lk 10,38–42

5. 10. **St** **sv. Palmác**
Jon 4,1–11, Žl 86, Lk 11,1–4

6. 10. **Čt** **sv. Bruno, kněz**
Mal 3,13–20a, Žl 1, Lk 11,5–13

7. 10. **Pá** **Památka Panny Marie Růžencové**
Jl 1,13–15; 2,1–2, Žl 9, Lk 11,15–26

8. 10. **So** **sv. Simeon**
Jl 4,12–21, Žl 97, Lk 11,27–28

Res Claritatis MONITOR – publicistický třináctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Bc. Mária Pešeková, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

